

Пропозиції
Міністерства культури та інформаційної політики України
до проекту Закону України «Про академічну доброчесність»

ініційований н.д. Стефанчук Р.О., Гришина Ю.М. та інші
реєстр. № 10392 від 08.01.2024

перше читання

1. Міністерство культури та інформаційної політики України **підтримує із зауваженнями** проект Закону України «Про академічну доброчесність» (далі – Законопроект).

2. Законопроектом пропонується: 1) забезпечити правову визначеність у питанні змісту академічної доброчесності, розкривши його через конкретні, визначені світовою академічною спільнотою, базові цінності: чесність, довіра, повага, справедливість, відповідальність, стійкість, рішучість; 2) визначити основні принципи і основні правила академічної доброчесності, яких мають дотримуватися усі учасники освітнього процесу на всіх рівнях освіти і усі вчені під час провадження наукової діяльності; 3) окреслити основні шляхи забезпечення академічної доброчесності; 4) визначити зміст та основні види порушень академічної доброчесності, зміст та основні питання академічної відповідальності, у тому числі основні види санкцій за такі порушення; 5) врегулювати основні процедури реагування на порушення академічної доброчесності, визначивши особливості реагування на порушення академічної доброчесності здобувачем освіти, особливості притягнення до академічної відповідальності керівників закладів освіти, наукових установ та особливості та наслідки позбавлення присудженого наукового ступеня, ступеня вищої освіти чи присвоєного вченого звання; 6) передбачити у прикінцевих і перехідних положеннях проекту Закону зміни до інших законів України для системного і збалансованого впровадження академічної доброчесності на всіх рівнях освіти, в науковій діяльності тощо.

МКІП підтримує законопроект, однак, вважаємо за необхідне наголосити на необхідності внесення окремих змін з метою поширення дії його норм на складники спеціалізованої та позашкільної освіти.

1. Відповідно до вимог пунктів 6 та 7 частини другої статті 3 Закону України «Про вищу освіту» державна політика у сфері вищої освіти ґрунтується, зокрема, на принципі державної підтримки підготовки фахівців з вищою освітою для пріоритетних галузей економічної діяльності, напрямів фундаментальних і прикладних наукових досліджень, науково-педагогічної, **мистецької** та педагогічної діяльності, а також освітньої, наукової, науково-технічної, **мистецької** та інноваційної діяльності університетів, академій, інститутів, коледжів. Також відповідно до пункту 7 частини третьої цієї ж статті формування

СЕД АСКОД 22.1 - Відділ документообігу та літературного редагування

ДОКУМЕНТ № 3/14/16-24 від 18.01.2024

Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000008C6630006B72A400

Підписувач Карандєєв Ростислав Володимирович

Дата підписання: 18.01.2024

Дійсний з 13.06.2022 0:00:00 по 12.06.2024 23:59:59

і реалізація державної політики у сфері вищої освіти забезпечуються, у тому числі, шляхом забезпечення розвитку наукової, науково-технічної, **мистецької** та інноваційної діяльності закладів вищої освіти та їх інтеграції з виробництвом.

Законом України «Про вищу освіту» також передбачені норми щодо підготовки докторів мистецтва, який є освітньо-творчим ступенем, що здобувається шляхом захисту творчого мистецького проекту, який у свою чергу передбачає наявність наукового обґрунтування, що є текстом, який необхідно перевіряти на предмет академічного плагіату. Також, у спеціалізованій освіті мистецького спрямування наявна практика та атестаційні вимоги щодо розроблення педагогічними працівниками фахових мистецьких коледжів, мистецьких ліцеїв та мистецьких шкіл робочих навчальних програм як інтелектуальних академічних творів, які відображають особистий внесок викладача у розвиток методики викладання, на основі якої викладач може сформулювати власний авторський метод та представити його як обґрунтування для присвоєння педагогічного звання «викладач-методист». Враховуючи викладене, пропонуємо:

пункт 3 частини першої статті 1 законопроекту викласти в такій редакції:

«3) академічний твір – результат оригінального інтелектуального творіння автора (авторів) у сфері **освіти, науки чи мистецтва**, виражений у формі дисертації, кваліфікаційної роботи, курсової роботи, наукової монографії, наукової статті, іншого наукового видання, звіту у сфері наукової і науково-технічної діяльності, **творчого мистецького проекту**, підручника, навчального посібника, **навчальної програми** або в іншій формі, визначеній законодавством та/або внутрішніми актами закладів освіти, наукових установ;»;

абзац другий частини першої статті 2 законопроекту після слова «викладацьку» доповнити словами і знаком «**мистецьку, мистецько-педагогічну**».

2. Абзацами першим і другим частини першої статті 16 законопроекту визначено норми щодо відмови у присудженні відповідного наукового ступеня, ступеня вищої освіти за порушення здобувачами освіти умов академічної доброчесності. Натомість, у абзаці третьому цієї ж частини визначені як суб'єкти ухвалення рішень щодо відмови у присудженні *освітньої кваліфікації* (а не ступеня освіти) екзаменаційна комісія закладу освіти та щодо відмови в присудженні наукового ступеня – спеціалізована вчена рада. Однак, доктор мистецтва, який здобувається на третьому рівні вищої освіти є освітньо-творчим, а не науковим ступенем. З огляду на це зазначена норма не врегульовує питання відмови у присудженні освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва та не визначає суб'єкта, уповноваженого на таку відмову. Це призведе до правової невизначеності в процедурах забезпечення академічної доброчесності.

Окрім того, з 2021 року у вищій освіті присудження ступенів доктора філософії та доктора мистецтва здійснюється разовими спеціалізованими радами (разовими спеціалізованими радами з присудження ступеня доктора мистецтва).

Враховуючи викладене, пропонуємо абзац третій частини першої статті 16 законопроекту викласти в такій редакції:

«Рішення про відмову у присудженні освітньої кваліфікації ухвалює екзаменаційна комісія закладу вищої освіти, наукової установи, а про відмову у присудженні наукового (освітньо-творчого) ступеня – **разова спеціалізована вчена рада (разова спеціалізована вчена рада з присудження ступеня доктора мистецтва)**».

3. Враховуючи присудження відповідно до вимог Закону України «Про вищу освіту» наукових та освітньо-творчого ступеня відповідно разовими спеціалізованими вченими радами або разовими спеціалізованими радами з присудження ступеня доктора мистецтва, а також наявності для підготовки творчих мистецьких проєктів, як форми захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва, не тільки наукового, але й творчого керівника відповідно до чинного законодавства, пропонуємо у пункті 1 частини другої статті 22 законопроекту:

абзац третій викласти в такій редакції:

«**позбавлення права брати участь в роботі разової спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради з присудження освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва, разових спеціалізованих вчених рад) на певний строк;**»;

абзац п'ятий після слова «науковим» додати слово в дужках «**(творчим)**».

4. Відповідно до Закону України «Про освіту» в Україні наявні не тільки рівні, але й складники освіти. До складників освіти відповідно до частини першої статті 10 зазначеного Закону позашкільна освіта та освіта дорослих, у тому числі післядипломна освіта, які не мають рівнів, а також спеціалізована освіта.

Враховуючи зазначене, пропонуємо в абзаці третьому частини першої статті 38 законопроекту слово «рівнів» замінити словами «**складників та рівнів**».

5. Абзацом двадцять другим підпункту 9 пункту 3 розділу VI. «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту вносяться зміни до частини третьої статті 75 Закону України «Про освіту», якими визначаються суб'єкти визначення вимог щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності у процесі створення навчальної літератури для різних рівнів освіти. Разом з тим, у зазначеному переліку відсутня спеціалізована, зокрема мистецька, освіта, яка функціонує в системі повної загальної середньої освіти, яка, однак, потребує дотримання принципів академічної доброчесності і на яку, як формальну, теж повинна поширюватися дія цього Закону з метою забезпечення її якості.

Враховуючи викладене, пропонуємо абзац двадцять другий підпункту 9 пункту 3 розділу VI. «Прикінцеві та перехідні положення» законопроекту доповнити реченням такого змісту:

«Вимоги щодо забезпечення дотримання принципів академічної доброчесності у процесі створення навчальної літератури для спеціалізованої (крім фахової передвищої та вищої) освіти визначаються центральними

органами виконавчої влади, що забезпечують формування та реалізують державну політику у відповідних сферах.».

6. Попри включення у частині першій статті 3 законопроекту до переліку Законів України, які регулюють питання забезпечення академічної доброчесності, у законопроекті відсутні норми щодо внесення змін до Закону України «Про позашкільну освіту», необхідні для поширення дії норм Закону України «Про академічну доброчесність» після набрання ним чинності, на систему позашкільної освіти та спеціалізованої, зокрема, мистецької, освіти, яка функціонує в системі позашкільної.

У зв'язку з цим, пропонуємо частину третю розділу VI «Прикінцеві положення» доповнити новим пунктом такого змісту:

«13) у Законі України «Про позашкільну освіту» від 22 червня 2000 року № 1841-III:

статтю 1 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Інші терміни вживаються в цьому Законі у значеннях, наведених у законах України «Про освіту», «Про академічну доброчесність» та інших законах.»;

абзац другий статті 2 після слів «Закону України "Про освіту"» доповнити словами «Закону України "Про академічну доброчесність"».

Т.в.о. Міністра культури та
інформаційної політики України

Ростислав КАРАНДЄЄВ

